

UZASADNIENIE

Wnioskodawcy **A. M., T. M. i W. M.** wnieśli o ustanowienie – za jednokrotnym wynagrodzeniem – na ich rzecz oraz na rzecz każdego z nich właściciela nieruchomości, dla których Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgi wieczyste o numerach:

- KW Nr (...), obejmującej działkę o nr ewidencyjnym (...)
- KW Nr (...), obejmującej działkę o nr ewidencyjnym (...)
- KW Nr (...), obejmującej działkę o nr ewidencyjnym (...)

służebności drogi koniecznej o szerokości 3 metrów, przez nieruchomości należące do Lasów Państwowych – Nadleśnictwo N., obejmujących działki o numerach ewidencyjnych (...).

Uzasadniając swoje żądanie podali, że są właścicielami nieruchomości, położonych w gm. O., dla których prowadzone są wymienione we wniosku księgi wieczyste. Działki te nie mają dostępu do drogi publicznej. Od wielu lat właściciele korzystają grzecznościowo z drogi leśnej, przebiegającej wzdłuż granic działek o numerach (...) i dalej, przez tereny należące do Lasów Państwowych – Nadleśnictwo N., do drogi publicznej oznaczonej jako działka nr (...) (dr).

W toku prowadzonych rozmów, Nadleśnictwo N. odmówiło ustanowienia służebności drogi koniecznej.

Wobec powyższego, niniejszy wniosek jest zasadny (k. 2 – 3).

Uczestnik **Skarb Państwa – Nadleśnictwo N. w N.** wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odpowiedzi na wniosek podniósł, że ocena, czy dostęp do drogi publicznej jest odpowiedni jest determinowana przez sposób korzystania z danej nieruchomości.

Wskazał, że wnioskodawcy kupili wymienione we wniosku działki w 1998r. jako działki o charakterze rolnym. Zdaniem uczestnika, zgodnie z art. 29 ust. 1 pkt 7 ustawy o lasach (w brzmieniu obowiązującym po zmianie w 1997r.) wnioskodawcy mają trwały dostęp z nieruchomości do drogi publicznej.

Rolny charakter nieruchomości przemawia za tym, że dla użytkowania tych gruntów, dotychczasowa (ustawowa) forma dostępu jest wystarczająca. Wnioskodawcy nie wykazali, aby zachodziła konieczność ustanowienia służebności.

Uczestnik wskazał, że przy intensyfikacji prac leśnych, szerszy dostęp do drogi leśnej dla pojazdów nie związanych z gospodarką leśną, stwarzałaby niebezpieczeństwo dla tych pojazdów.

Ponadto, przedstawione do akt wyrysy nie pozwalają ocenić, czy istnieje inny wariant dostępu działek wnioskodawców do drogi publicznej, skutkujący mniejszym obciążeniem dla nieruchomości, po której droga ta miałaby w tym wariantcie biec (k. 35 – 37).

Postanowieniem z dnia 7 października 2015r. (k. 174 odw.), wydanym na podstawie art. 510 par. 2 k.p.c., Sąd wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika Gminę O. w O..

Uczestnik **Gmina O. w O.** pozostawiła rozstrzygnięcie w przedmiocie ustanowienia drogi koniecznej do uznania Sądu, co do zasady nie oponując uwzględnieniu wniosku (k. 192).

Sąd ustalił, co następuje:

Wnioskodawcy są współwłaścicielami (w 1/2 części – W. M. i w 1/2 części, na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej – T. i A. M.) nieruchomości, położonych w L. gm. O., dla których Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgi wieczyste o numerach:

- KW Nr (...), obejmującą działkę o nr ewidencyjnym (...), o powierzchni 26200 m²,
- KW Nr (...), obejmującej działkę o nr ewidencyjnym (...), o powierzchni 16500 m²,
- KW Nr (...), obejmującej działkę o nr ewidencyjnym (...), o powierzchni 25500 m².

(...) te, mające charakter rolny, zostały nabyte przez wnioskodawców w 1997r. i 1998r.

Przy zawarciu z poprzednim właścicielem umów (sprzedaży lub darowizny), okazywane było zaświadczenie, pochodzące od przedstawiciela Gminy O., iż działki te są zgodnie z planem zagospodarowania przestrzennego działkami rolnymi, położonymi **w strefie przyjeziornej szczególnie chronionej, na obszarze projektowanego parku krajobrazowego.**

bezsporne – potwierdzone dowodami z dokumentach w załączonych księgach wieczystych tut. Sądu KW Nr (...), KW Nr (...) i KW Nr (...), dokumentacja z k. 5 – 8, wydruki z k. 29 - 31

Powyzsze działki graniczą z jednej strony z jeziorem B.. Są otoczone przez las.

Na działce nr (...) zlokalizowane są fragmenty murów (budowa budynku mieszkalnego w początkowej fazie).

Obecnie działka ta położona jest na terenie **O. Chronionego Krajobrazu P. N. – R..**

dowód: pisemna opinia biegłego z zakresu geodezji z k. 95 - 138, ustna uzupełniająca opinia biegłego z zakresu geodezji z k. 256 odw., protokół z oględzin z k. 75 - 76, dokumentacja fotograficzna z k. 78 – 80, decyzja z k. 496 - 497

Dotychczasowy dojazd do nieruchomości wnioskodawców do drogi publicznej (działka nr (...)) odbywa się duktem leśnym (zaznaczonym podwójną przerywaną linią na mapie z k. 99), biegnącym przez nieruchomości, dla których Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi następujące księgi wieczyste:

- KW Nr (...), obejmującą działki nr (...) – stanowiącą własność uczestnika Skarbu Państwa – Nadleśnictwa N. w N.,
- KW Nr (...), obejmującą działkę nr (...) (droga wewnętrzna) – stanowiącą własność uczestnika Gminy O. w O..

Powyzsza droga jest z reguły przejezdna, w odróżnieniu od innych prowadzących do nieruchomości dróg leśnych. Korzystają z niej także inni (...).

Powołany w niniejszej sprawie biegły z zakresu geodezji zaprojektował przebieg służebności drogi koniecznej przez wymienione działki Skarbu Państwa – Nadleśnictwa N. w N., zaś biegły z zakresu szacowania nieruchomości wyliczył wartość wynagrodzenia za ustanowienie służebności drogi koniecznej do nieruchomości wnioskodawców w wysokości po 1592 zł (w stosunku do każdej z działek wnioskodawców).

bezsporne – potwierdzone dowodami w postaci dokumentów w aktach ksiąg wieczystych, pisemna opinia biegłego z zakresu geodezji z k. 95 – 138, ustna uzupełniająca opinia biegłego z zakresu geodezji z k. 256 odw., opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości z k. 309 – 341, ustna uzupełniająca opinia biegłego z zakresu szacowania nieruchomości z k. 374 odw.

W dniu 18 czerwca 1999r. Burmistrz Miasta O. wydał decyzję nr (...), na mocy której udzielił pozwolenia na budowę i zatwierdził projekt budowlany na wykonanie robót budowlanych, polegających na budowie budynku mieszkalnego ze wskazanymi przyłączami, we wsi L., na działce oznaczonej nr (...) na rzecz inwestorów: W. M. i A. M..

W treści decyzji wskazano, że wygasa ona, jeżeli budowa nie zostanie rozpoczęta przed upływem 2 lat od dnia, w którym decyzja ta stała się ostateczna lub budowa została przerwana na czas dłuższy niż 2 lata.

W związku z prowadzoną budową został założony dziennik budowy. Zgodnie z zapisami zawartymi w tym dzienniku, budowę rozpoczęto 1 czerwca 2001r. Kolejne wpisy dotyczące podjętych prac budowlanych były dokonywane w odstępach krótszych niż 2 lata (ostatni wpis w kopii dziennika budowy pochodzi z kwietnia 2013r.

dowód: kopia pozwolenia na budowę z k. 45 i kopia dziennika budowy z k. 46 - 66

Uczestnik Skarb Państwa – Nadleśnictwo N. w N. podjął działania w postępowaniu administracyjnym, zmierzające do stwierdzenia nieważności wydanych na rzecz wnioskodawców decyzji o warunkach zabudowy i pozwoleniu na budowę.

Wyrokiem z dnia 12 stycznia 2016r. (sygn. akt II SA/Ol 839/15), Wojewódzki Sąd Administracyjny w O. uchylił postanowienie Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 22 czerwca 2015r. (Nr SKO.73.173.2015) **w przedmiocie odmowy wszczęcia postępowania** w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzją, którą postanowienie to utrzymywało w mocy.

Decyzją z dnia 17 października 2016r. (sygn. SKO 73.388.2016), Samorządowe Kolegium Odwoławcze w O. **stwierdziło nieważność decyzji** z dnia 11 maja 1999r. (znak: (...). (...)), wydanej przez Burmistrza Miasta O., **w sprawie wydania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu** dla inwestycji, polegającej na odbudowie budynku mieszkalnego z przyłączami, na działce nr (...), położonej we wsi L. gm. O..

W dniu 15 grudnia 2016r., uczestnik Skarb Państwa – Nadleśnictwo N. w N. wystąpił o stwierdzenie nieważności decyzji nr (...) z dnia 18 czerwca 1999r. o pozwoleniu na budowę.

Decyzją z dnia 5 maja 2017r. Wojewoda (...) w O., stwierdził nieważność decyzji Burmistrza Miasta O. nr O./(...) z dnia 18 czerwca 1999r., zatwierdzającej projekt budowlany i udzielającej pozwolenia na budowę.

dowód: kopia wyroku z uzasadnieniem z k. 251 – 253, odpis decyzji z uzasadnieniem z k. 366 – 372, 388 – 391 i 393 – 396 wraz z pismem z k. 392, pismo z k. 364 i wniosek z k. 365, decyzja z k. 496 - 497

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy, których autentyczność i wiarygodność nie budziła wątpliwości.

Sąd podzielił w całości wnioski biegłych powołanych w niniejszej sprawie, bowiem są one jasne i logiczne. W ocenie Sądu brak jest podstaw do uznania, aby zostały one sporządzone nierzetelnie.

W ocenie Sądu biegły z zakresu geodezji, w toku składania na rozprawie ustnej opinii uzupełniającej, w sposób wystarczający odniósł się do zastrzeżeń uczestnika Skarbu Państwa – Nadleśnictwa N. w N.. Zarzucając biegłemu brak zbadania alternatywnych możliwości ustanowienia przebiegu drogi koniecznej, uczestnik ten nie wskazał na konkretne inne drogi leśne, leżące na jego nieruchomościach, którymi mogłyby się odbywać dojazd do nieruchomości wnioskodawców. Uczestnik zarówno nie załączył dokumentacji, na której takie drogi zostały zaznaczone, jak i nie okazał ich podczas oględzin.

Tymczasem, jak wynika z ustaleń biegłego, dojazd do nieruchomości mogłyby się odbywać wyłącznie drogami leśnymi, zaś wskazana w opinii droga jest najkrótsza i – w odróżnieniu od innych dróg leśnych – z reguły przejezdna.

Natomiast biegły z zakresu szacowania nieruchomości udzielił obszernej odpowiedzi na zastrzeżenia wnioskodawców, zgłoszone w piśmie na k. 356, dotyczące przyjętej przez biegłego wysokości współczynnika K. Także wnioskodawcy nie składali wniosku o powołanie kolejnego biegłego z tego zakresu.

Sąd z daleko idącą ostrożnością oceniał zeznania wnioskodawców uznając ostatecznie, że nie wnoszą one do sprawy istotnych szczegółów.

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek podlegał oddaleniu.

Wnioskodawcy domagali się w niniejszej sprawie ustanowienia służebności na podstawie art. 145 k.c., powołując się na brak dostępu ich nieruchomości do drogi publicznej.

Uczestnik Skarb Państwa – Nadleśnictwo N. w N. oponował powyższemu wnioskowi stwierdzając, iż nieruchomości wnioskodawców o charakterze rolnym posiadają „ustawowy” dostęp do drogi publicznej w oparciu o art. 29 ust. 1 pkt 7 ustawy o lasach (w brzmieniu obowiązującym po zmianie w 1997r.), zaś wnioskodawcy nie wykazali, aby dostęp ten był nieodpowiedni.

Uczestnik Gmina O. w O. pozostawiał kwestię ustanowienia służebności drogi koniecznej do uznania Sądu.

Zgodnie z treścią art. 145 k.c., przesłanką ustanowienia służebności drogi koniecznej jest brak odpowiedniego dostępu nieruchomości do drogi publicznej lub należących do niej budynków gospodarskich.

Sąd podzielił twierdzenia uczestnika Skarbu Państwa – Nadleśnictwa N. w N., iż dostęp do nieruchomości rolnej położonej w lesie drogami leśnymi (także pojazdem mechanicznym) **celem jej rolniczego użytkowania** istnieje z mocy samej ustawy.

Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 28 września 1991r. o lasach (t.jedn. Dz.U z 2017r., poz. 788 ze zm.), **ruch** pojazdem silnikowym, zaprzęgowym i motorowerem w lesie dozwolony jest jedynie drogami publicznymi, natomiast **drogami leśnymi jest dozwolony tylko wtedy, gdy są one oznakowane drogowskazami dopuszczającymi ruch po tych drogach**. Przepisy ust. 1 oraz art. 26 ust. 2 i 3, a także art. 28, nie jednak dotyczą osób użytkujących grunty rolne położone wśród lasów, wykonujących czynności gospodarcze (art. 29 ust. 3 pkt 7 ustawy). W takim wypadku zatem, osoby takie mają prawo dojść lub dojechać drogą leśną do swojej nieruchomości.

Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na pogląd, wyrażony w postanowieniu SN z 12 października 2011r., I CSK 94/11, zgodnie z którym nieruchomość ma odpowiedni dostęp do drogi publicznej w rozumieniu art. 145 § 1 k.c., jeżeli z siecią dróg publicznych łączy ją szlak drożny wydzielony geodezyjnie jako droga, która, choć nie jest zaliczona do sieci dróg publicznych w rozumieniu ustawy z 1985 r. o drogach publicznych, pozostaje ujęta w planie przestrzennego zagospodarowania Gminy i znajduje się pod jej zarządem oraz **jest powszechnie dostępna**. Zgodnie z tezą wyroku SN z dnia 15 czerwca 2010r. (sygn. II CSK 30/10), brak odpowiedniego dostępu z nieruchomości do drogi publicznej w rozumieniu art. 145 k.c. występuje zarówno wtedy, gdy nie ma bezpośredniego takiego dostępu, jak i **wtedy, gdy nie ma dostępu do drogi publicznej poprzez drogę innego rodzaju (np. tzw. - drogę wewnętrzną), faktycznie istniejącą o odpowiedniej szerokości i ukształtowaniu, umożliwiającą nieprzerwany i nieskrępowany dostęp ogółowi osób**, nawet gdy jest to droga wydzielona z działek prywatnych, zwłaszcza gdy pozostaje pod zarządem gminy.

W związku z treścią powołanych przepisów ustawy o lasach, Sąd nie dopatrył się podstaw do uznania, aby możliwość przemieszczenia się do nieruchomości stanowiących własność wnioskodawców miała charakter wyłącznie grzeźnościowy.

Ustanowienie drogi koniecznej wchodziło zatem w niniejszej sprawie w rachubę jedynie w przypadku ustalenia, że dostęp do nieruchomości w powyższym zakresie jest nieodpowiedni.

Nie ulega wątpliwości, iż ciężar wykazania tej okoliczności, spoczywał na wnioskodawcach (art. 6 k.c.). Za słuszne należało uznać prezentowane przez uczestnika stanowisko, że ocena na ile dostęp do nieruchomości jest odpowiedni winna być dokonywana z uwzględnieniem aktualnego przeznaczenia nieruchomości (por. postanowienie SN z 20

września 2012r., sygn. IV CSK 34/12, zgodnie z którym /.../ "odpowiedni" to "odpowiadający przeznaczeniu", "spełniający wymagane warunki". O tym, czy istniejący dostęp jest odpowiedni, decydują więc każdorazowo okoliczności konkretnej sprawy). Dla stwierdzenia, czy nieruchomość ma służyć inwestycjom budowlanym, istotne były przy tym takie okoliczności, jak jej przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, wydanie decyzji o warunkach zabudowy lub pozwoleniu na budowę (por.: uzasadnienie postanowienia SN z 9 września 2011r., sygn. I CSK/10).

Wnioskodawcy uzasadniali potrzebę ustanowienia drogi koniecznej do ich nieruchomości faktem, iż w związku z wydanym pozwoleniem na budowę nastąpiła zmiana dotychczasowego rolniczego przeznaczenia nieruchomości, dla której prowadzona jest przez tut. Sąd księga wieczysta o numerze (...) (działka nr (...)). Wskazywali, że na nieruchomości tej trwa obecnie budowa budynku mieszkalnego.

Z twierdzeń wnioskodawców i wynikało, że pomimo wydania pozwolenia na budowę w 1999r. i widocznego niewielkiego stopnia zaawansowania robót budowlanych, prace zostały podjęte w terminie i pozwolenie na budowę jest ważne. Zatem istniejący dostęp w celu uprawy działek jest niewystarczający, nie pozwala m.in. na przejazd do nieruchomości ciężkim sprzętem budowlanym, w celu np. przewiezienia materiałów budowlanych.

W początkowym etapie postępowania uczestnik Skarb Państwa – Nadleśnictwo N. w N. nie przedstawił argumentów, pozwalających na podważenie wskazywanej przez wnioskodawców potrzeby ustanowienia służebności drogi koniecznej.

W związku z powyższym, Sąd prowadził postępowanie dowodowe zmierzające do ustalenia przebiegu drogi koniecznej, a ponadto – wobec sporu pomiędzy stronami – również w zakresie wysokości wynagrodzenia z tytułu jej ustanowienia.

Na zaawansowanym etapie postępowania dowodowego, uczestnik Skarb Państwa – Nadleśnictwo N. w N. poinformował tut. Sąd o prowadzeniu postępowania administracyjnego, w toku którego Wojewódzki Sąd Administracyjny w O., wyrokiem z dnia 12 stycznia 2016r. (sygn. akt II SA/Ol 839/15), uchylił postanowienie Samorządowego Kolegium Odwoławczego z dnia 22 czerwca 2015r. (Nr SKO.73.173.2015) w przedmiocie odmowy wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności decyzji o warunkach zabudowy oraz decyzją, którą postanowienie to utrzymywało w mocy.

Na tym etapie, Sąd nie dostrzegł podstaw do zawieszenia niniejszego postępowania (k. 257).

Po zakończeniu czynności, związanych z przeprowadzaniem dowodu z opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości, wnioskodawca poinformował Sąd o tym, że Samorządowe Kolegium Odwoławcze w O. wydało decyzję stwierdzającą nieważność decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu na działce nr (...).

W uzasadnieniu wskazano, że wymieniona decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu narusza w sposób rażący art. 42 ustawy z dnia 7 lipca 1994r. o zagospodarowaniu przestrzennym, brakuje w niej bowiem przewidzianych tym przepisem obligatoryjnych elementów tj. warunków obsługi w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji (pkt 4), jak również linii rozgraniczających teren inwestycji (pkt 6).

Na tym etapie Sąd uznał, że sam fakt uchylecia decyzji w przedmiocie ustalenia warunków zabudowy może już w jakiś sposób rzutować na ocenę przeznaczenia nieruchomości, a w konsekwencji – na ocenę, czy aktualnie istniejący dostęp jest odpowiedni. Ocena ta będzie jednak w pełni możliwa po wydaniu decyzji co do ewentualnej nieważności decyzji o pozwoleniu na budowę, a także – po ostatecznym zajęciu stanowiska przez wnioskodawców co do dalszej możliwości realizacji na niej inwestycji budowlanej.

W dniu 30 sierpnia 2017r., uczestnik Skarb Państwa – Nadleśnictwo N. w N. przedstawił do akt sprawy decyzję Wojewody (...) w O., stwierdzającą nieważność decyzji Burmistrza Miasta O. nr O./1/46/99 z dnia 18 czerwca 1999r., zatwierdzającej projekt budowlany i udzielającej pozwolenia na budowę.

Jak wynika z motywów tej decyzji, stwierdzenie nieważności decyzji o warunkach zabudowy nie było wyłączną przyczyną stwierdzenia nieważności pozwolenia na budowę.

W uzasadnieniu decyzji zwrócono uwagę m.in. na fakt, że w chwili wydawania decyzji na terenie działki nr (...), położonej w miejscowości L. gm. O. obowiązywały ustalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy O., zatwierdzone uchwałą Rady Miejskiej w O. z 19 grudnia 1992r. Zgodnie z tymi ustaleniami, działka nr (...) położona jest przy jeziorze B., dla którego wyznaczono teren przyjeziorny szczególnie chroniony. Miejskowy plan wprowadzał na tych terenach m.in. zakaz lokalizacji i realizacji jakichkolwiek obiektów.

Tymczasem, zdaniem organu rozpatrującego wniosek o stwierdzenie nieważności decyzji, zgromadzone dokumenty wskazują na fakt, że **zakresem zamierzenia inwestycyjnego nie była odbudowa budynku mieszkalnego, lecz budowa budynku mieszkalnego** wraz z przyłączami wodno – kanalizacyjnym i energetycznym. Zwrócono uwagę w szczególności na fakt, że nowy budynek mieszkalny dwurodzinny projektowany był w zupełnie innej lokalizacji niż wskazany na mapie obrys byłego budynku, oznaczonego na mapie jako „gruzy”.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, że obecnie działka nr (...) położona jest na terenie **O. Chronionego Krajobrazu P. N. – R.**

Pomimo że treść powyższej decyzji musiała być znana wnioskodawcom jako stronom postępowania administracyjnego, w związku z jej wydaniem nie zajęli stanowiska na piśmie, ani nie stawili się na rozprawie w dniu 30 sierpnia 2017r.

Nie wiadomo zatem, czy w tych okolicznościach wnioskodawcy planują ubiegać się ponownie o ustalenie warunków zabudowy i pozwolenie na budowę oraz czy uzyskanie przez nich pozytywnych decyzji administracyjnych jest nadal możliwe, z uwagi choćby na fakt położenia nieruchomości na obszarze chronionym.

Sąd miał na uwadze fakt, że samo ustanowienie drogi koniecznej jest już jednym z warunków uzyskania decyzji w przedmiocie ustalenia warunków zabudowy. Nie jest to jednak warunek wyłączny, zaś wnioskodawcy nawet nie uprawdopodobnili, aby uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę było na obecnym etapie możliwe.

W chwili zamknięcia rozprawy, Sąd nie znalazł zatem podstaw do ustalenia, aby nieruchomości wnioskodawców miały inne przeznaczenie aniżeli rolnicze. W tych okolicznościach, istniejący dostęp do nieruchomości należało uznać za odpowiedni.

Mając to na uwadze, na podstawie powołanych przepisów, Sąd orzekł jak w pkt I sentencji postanowienia.

Nie uiszczonymi kosztami sądowymi, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, Sąd obciążył:

- wnioskodawców – w kwocie 4705,61 zł,

- uczestnika Skarb Państwa – Nadleśnictwo N. w N. – w kwocie 2352,80 zł.

Podstawą tego rozstrzygnięcia był fakt, że wprawdzie uczestnik wygrał sprawę w całości, jednakże było to efektem działań, podjętych przez niego na zaawansowanym etapie postępowania dowodowego (po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu geodezji).

Podkreślenia wymaga fakt, że uczestnik wiedział się o istnieniu decyzji w przedmiocie pozwolenia na budowę na rzecz wnioskodawców, wydanej pomimo braku udziału uczestnika w tym postępowaniu, już w 2013 roku. Gdyby zatem zainicjował postępowania administracyjne zmierzające do stwierdzenia nieważności pozwolenia na budowę wcześniej, koszty związane z prowadzeniem dowodu z opinii biegłego z zakresu geodezji zapewne nie powstałyby.

Sąd obciążył zatem wnioskodawców kosztami opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości oraz połową kosztów opinii biegłego z zakresu geodezji ($1/2 \times 4705,61 \text{ zł} = 2352,80 \text{ zł}$).

Natomiast uczestnika obciążył $1/2$ kosztów opinii biegłego z zakresu geodezji tj. kwotą 2352,80 zł.

O kosztach postępowania orzeczono po myśli art. 520 par. 1 k.p.c.

SSR Anna Kabzińska